

10 образование

ГОДИНИ & СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ В ЧУЖБИНА

Цена: 5 лв.

ХОЛАНДИЯ

Учене чрез решаване на казуси (PBL)

ГЕРМАНИЯ

Инженерните науки са бъдещето

ФИНЛАНДИЯ

Безплатно образование и висок стандарт

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Студентски живот от University of Westminster

ДАЯНА ХАНДЖИЕВА

Звезден час

Професия
Сценограф

Култура
Кинomanия 2018

Специалност на бъдещето
Генетика

Специалности на фокус

Мениджмънт Философия

Темата за образованието в чужбина е безкрайна, но в този брой обръщаме внимание на една

друга гледна точка – тази на чуждестранните студенти в България. Акцентираме върху нашумялата сред бъдещите лидери специалност Мениджмънт и по-традиционната Философия, у нас и в чужбина. В следващите страници ще научите повече относно възможностите за обмен в САЩ и Великобритания за учениците в гимназия и ще разберете кои са университетите с най-висока възвръщаемост на таксите за обучение.

За тези, които са се насочили към немско образование, разглеждаме в детайли следването на специалността Инженерни науки. Представяме ви и две по-нетрадиционни образователни дестинации в

Европа – Финландия и Ирландия, както и иновативния метод за преподаване в Холандия, по-познат като Problem Based Learning.

В любопитните ни рубрики отново ще откриете развлекателно четиво за уютните есенни дни. Както винаги сме ви приготвили редица вдъхновяващи срещи с интересни българи, поели по разнообразни кариерни пътеки.

Приятно четене!

Милена Узунова
редактор

Киното е комплексно изкуство

интервю на Любина Панайотова

4

СТУДЕНТСКИ ЖИВОТ

Паулина Тодорова

е на 19 години. Родена е в София, където завършва средното си образование в паралелка с разширено изучаване на изобразително изкуство. В момента следва „Кино“ в University of Westminster в Лондон.

с подкрепата на

edlanta
ОБРАЗОВАНИЕ В ЧУЖБИНА

Труден ли беше изборът да продължите образованието си извън България? Кое наклони везните в крайна сметка?

Изборът дали да продължа образованието си извън България не беше труден за мен. Имах желанието да следвам в Англия още от 8-ми клас. Това ми позволи да имам достатъчно време, за да се подготвя за езиковите изпити и да проуча кой университет най-много отговаря на моите критерии. Това, което ме убеди да замина е, че киноиндустрията в Англия е много развита и предлага възможности за младите професионалисти да се реализират в специалността си.

Разкажете ни за вашия университет – къде се намира, къде е в класациите, с какво се отличават останалите университети? Как спряхте избора си на него?

University of Westminster се намира в Лондон, където са и неговите 4 кампуса. Аз следвам в „Design, Media

& Digital Industries“ кампус, който се намира в Хароу. Университетът предлага един от водещите кино курсове в страната, защото тук не само се изучава в детайли практическата и теоретичната страна на кино изкуството, но също се ползва голямо разнообразие от съвременни оборудване и професионални университетски филмови студиа. Спрях се на този университет, освен заради вече споменатите качества, и заради чудесното му местоположение в спокоен квартал и отличните транспортни връзки.

Как протече кандидатстването? Има ли специфики, за които трябва да предупредите бъдещите кандидати?

University of Westminster изискваха най-много знание и опит, в сравнение с останалите университети, където кандидатствах. След първата стъпка на одобрение на прогнозните ми резултати от матурите и оценката от взетия ми IELTS сертификат за език, трябваше да попълня и въпросник. В него трябваше да разкажеш за себе си, какво те мотивира да бъдеш преуспял filmmaker, кои са любимите ти режисьори и книги, които са те подтикнали към киноизкуството.

Обучението е
структурирано
на равни части
между
практика и
теория

Програми за обмен във ВЕЛИКОБРИТАНИЯ И САЩ

8

О 30-ти ноември тече ежегодният конкурс за участие в програмата „Обучение на ученици във Великобритания и САЩ“ за учебната 2019/2020 година, организиран от Българска асоциация по четене (БАЧ). Финалистите получават стипендии от чуждестранните партньорски организации ASSIST, САЩ, и НМС, Великобритания, за 1-годишно обучение в едно от техните училища-партньори. Програмите търсят за потенциални участници млади хора, които освен много добри академични постижения, имат и занимания и интереси към извънкласни дейности (напр. изкуство, спорт, младежки и/или доброволчески дейности), както и принос към училищния живот и общност.

Представяте ли си да прекарате една година в САЩ или Великобритания?

Мечтаете ли да пътувате и да се запознаете с ваши връстници от чужбина?

Обмисляте ли следващата стъпка във вашето образование да бъде в чужбина?

средно образование

Програмата ASSIST – САЩ

Програмата American Secondary Schools for International Students and Teachers е с продължителност от 1 учебна година (10 месеца). За 2019/2020 учебна година се предвиждат 10 стипендии за ученици от България.

Предоставя се възможност за обучение в най-престижните частни училища в различни части на САЩ. Всички училища имат високи стандарти в академичните, спортните и културните постижения. Учениците могат да избират сред голямо разнообразие от курсове и различни форми на извънкласна работа, занимания в областта на спорта и изкуството. Наставяват се в пансион или в приемни семейства (според спецификата на училището домакин – в зависимост дали е борднинг училище или не).

Задължително условие на програмата е след прекараната учебна година в САЩ участниците да се върнат в България и учат следващата година в страната си.

Програма НМС - Великобритания

Програмата Headmaster's & Headmistresses' Conference е с продължителност 1 учебна година (10 месеца). За 2019/2020 учебна година се предполага, че ще бъдат отпуснати 4-5 стипендии.

Предоставя се възможност за обучение в най-престижните частни училища в различни части на Великобритания, някои от които в Шотландия и Уелс. Всички ученици живеят на пансион.

През последните години НМС училищата често предлагат на учениците да останат и втора година при сходни условия, макар и учениците да не са задължени да приемат и останат да завършат средното си образование. Училищата очакват учениците да демонстрират високи академични постижения и ценен принос към училищния живот.

Немски сертификатни изпити TestDaF и DSD II

Международни, безсрочни и трудни

материал на Ива Йохан Ганчева и
Надежда Димитрова

12

езиково обучение

Тези от вас,
които са решили да
кандидатстват в Германия и са
започнали подготовката си по
немски, вече са наясно с
различните сертификати по езика,
които биха им гарантирали прием
във висшите училища в тази
държава. За всички останали,
обаче, които все още се двоумят,
предлагаме накратко най-
важното за сертификатите и
изискванията за изпитите.

Сертификатът TestDaF

Един от популярните изпити по немски е ТестДаф (TestDaF), и е за високите нива – от B2 до C1. Ако издържите TestDaF във всичките му четири части с TestDaF-Niveaustufe 4, удостоверието от теста ще служи като езиков сертификат за приемане в почти всички специалности на висшите учебни заведения в Германия. Ако нивото ви е TestDaF-Niveaustufe 5, това означава, че владеете езика на ниво, което е по-високо от необходимото, за да започнете следването си.

Имайте предвид, че всяко висше учебно заведение има собствен правилник за прием на студенти и може да се получи така, че за някои специалности в университети в Германия са достатъчни резултати по-ниски от ниво 4 във всички изпитни елементи. С други думи, информирайте се какви нива са достатъчни за желаната от вас специалност във всеки конкретен университет.

TestDaF е централизиран изпит. Изпитните материали се съставят, проверяват и оценяват в института TestDaF в град Хаген, Германия, а самият изпит се провежда в лицензирани изпитни центрове в около 80 страни по света.

Друг плюс е, че полученият документ представлява международно

Защо чуждестранните студенти избират да учат в

БЪЛГАРИЯ

16

обучение в България

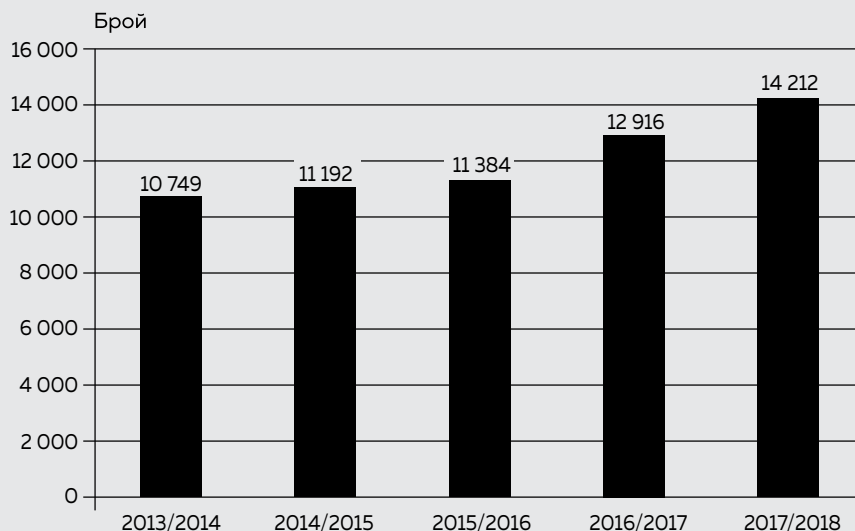

творените граници дават възможност на всеки да бъде където и когато иска. Това доказват и последните статисти-

стически данни за чуждестранните студенти в България. Все повече студенти от други страни избират да учат в България. В нашата страна качеството на образование постоянно расте, а стандартът на живот за доста от чужденците остава нисък. Те могат да получат качествено образование в България с доста по-ниски такси спрямо техните държави. Освен това, страната ни предоставя множество възможности за отдих и развлечения, което кара много младежи да я изберат като дестинация.

Студенти-чужденци в университетите и специализирани висши училища

Това показват и цифрите. По данни на Националния статистически институт относно „Образованието в Република България през учебната 2017/2018 година“ студентите - български граждани, са 207 хил., или 93.6% от всички студенти в университети и специализирани висши училища. В сравнение с предходната година техният брой намалява с 12.9 хил., или с 5.9%. Чуждестранните студенти са 14.2 хил., което е с 10% повече спрямо миналата година и с 32.2% повече спрямо учебната 2013/2014 година. Най-голям е броят на чуждестранните студенти от Гърция - 25.8%, следвани от тези от Великобритания - 14.1%, Турция - 10.5%, Германия - 8.6%, и Украйна - 5.4% от общия брой чуждестранни студенти.

Както казахме, според статистиката има най-голям брой чуждестранни студенти от Гърция - малко над 25%. Обяснението е, че гърците са запознати с нашата култура и за тях не е проблем да дойдат да учат тук, както и да се прибират много често, с оглед на това, че сме съседи.

Броят на чужденците се увеличава с всяка една изминала година. Това не трябва да ни притеснява, а да ни радва, защото означава, че нашата страна става все по-привлекателна за учене и за живот за хора от различни националности.

НАЙ-ДОБРИТЕ УНИВЕРСИТЕТИ ПО ВЪЗВРЪЩАЕМОСТ НА ИНВЕСТИЦИЯТА

Образованието в чужбина става все по-достъпно и са немало вариантите за безплатно и качествено обучение. Съществуват университети с репутация на водещи образователни центрове, които обаче имат и много високи такси. Висшето образование в някои частни институции в САЩ, например, може да надхвърли 150 000 долара за четири години обучение. Доколко обаче тези такси се възвръщат под формата на приходи на завършилите? Представяме ви част от университетите с най-голяма възвръщаемост на инвестицията. Или казано по друг начин, опитваме се да покажем част от институциите, които наистина обещават висока стойност. Използваните данни са от проучвания на консултантските фирми Crimson и Expert Market и класацията за международно образование Times Higher Education 2017.

18

образование в цифри

California Institute of Technology (CalTEch)

Разположен на 15 мили от централен Лос Анджелис, CalTEch приема едва 250 студенти всяка година. Университетът е известен с т.нар. STEM програми – по науки, технологии, инженерство и математика.

- Процент приети студенти: 8%
- Позиция в света според класацията QS: 4
- Средни такси за 4 години: 240 000 долара
- Финансова помощ: Около 60% от студентите получават някаква стипендия
- Средна стартова заплата на завършилите: 68 400 долара на година
- Нетна възвръщаемост на инвестицията след 20 години: 864 000 долара
- Най-популярни професии: инженерни позиции и изследователска дейност.

Висшето образование в някои частни институции в САЩ може да надхвърли 150 000 долара за четири години обучение

МЕНИДЖМЪНТ

съчетание между наука и изкуство

материал на Милена Узунова

20

специалност на фокус

Какво се изучава

Основи на управлението

Икономика

Организационно поведение

Бизнес комуникация

Корпоративна стратегия

Право

Управление на човешките ресурси

Логистика

Предприемачество и малък бизнес

Счетоводство

Стратегически мениджмънт

Маркетинг

Мениджмънт е наука за планиране, организиране и управление на ресурсите на дадена организация с цел тя да бъде възможно най-ефективна. Специалността е сравнително нова и университетите обикновено я внедряват в по-общии специалности като бизнес администрация. За разлика от програмите по бизнес, мениджмънтът има специален фокус върху управлението на хората, създаването на организационна култура и израждането на лидерски и предприемачески качества. Специалността съдържа елементи от психологията и е съчетание между наука и изкуство. Подходяща е за хора, които все още не са съвсем наясно с какво точно искат да се занимават. Мениджмънтът дава обща перспектива, която може да бъде приложена във всяка една индустрия. Тук е моментът да споменем, че диплома по мениджмънт не означава незабавно стартиране на кариера на мениджър. По-скоро специалността ще ви даде широк спектър от знания и умения, които ще са ви полезни във всяка една сфера на съвременния бизнес, а и за започването на собствен такъв.

**Мениджмънтът
дава обща перспектива,
която може да бъде приложена
във всяка една индустрия**

Ученето продължава през целия живот

интервю на Елвира Юркова

24

Професор д-р Руслан Пенчев

е ректор на Международното висше бизнес училище. Своето образование е завършил в Техническият университет, Прага, Чехия.

Има специализации по управление, разработване на програми с дистанционна форма на обучение, създаване на учебни програми и управление на бизнес училища в САЩ (Columbia University, New York, Boston College, University of Massachusetts, University of Hartford).

Има над 20 години опит в разработване на проекти и управленско консултиране в България, Чехия, Русия, Полша, Литва, Латвия.

Бил е съветник при посолството на България в Израел, ръководител на търговската мисия, с отговорност за икономическите, търговските и научни отношения между България и Израел.

специалност на фокус

Особено важно е, наред с базовите знания за управлението, да се развият критичното мислене, комуникативните умения (писмени и устни) и нагласи за работа в мултикултурна среда

Вие имате специализации по управление в няколко американски университета и сте бил гост преподавател по мениджмънт в много чуждестранни – един и същ метод на преподаване ли се използва в България и в чужбина?

Що се отнася до базовите умения и техники, в това число използването на технически средства, няма разлика. Може да се направи повече по отношение адаптирането на преподаването по една и съща дисциплина за различни аудитории, с отчитане индивидуалните и групови характеристики на учене и нивото на подготовка. Това е и една от стъпките за реализиране на важната тенденция в съвременното образование за центриране на обучението към студента.

Имате дългогодишен опит в управленското консултиране, какви според вас са качества, които трябва да притежава добрият мениджър и могат ли те да бъдат развити в училище/университет?

В училището и университета може да се развие основата за бъдещата кариера. Особено важно е, наред с базовите знания за управлението, да се развият критичното мислене, комуникативните умения (писмени и устни) и нагласи за работа в мултикултурна среда. На тази основа трябва да се развива способността за разпознаване на необходимостта от определен вид лидерство в конкретния бизнес контекст и прилагане на специфични управленски техники (адаптивност) за мотивиране на човешките ресурси и постигане на оптимални резултати. Това, разбира се, може да стане в реална работна среда. С други думи, ученето продължава през целия живот.

материал на Борислав Борисов

ФИЛОСОФИЯ

**Философия -
специалността,
обхващаща
всяко измерение
на живота**

Философията не прилича на нищо друго. Уникална е както по методите си, така и по естеството и обхвата на темите, които разглежда. Тя изучава въпроси от всяко измерение на човешкия живот.

**Какви въпроси? Ами, ето
такива например:**

Как е започнал светът?

Какво е истина?

Как можем да живеем добре?

Има ли Бог?

През цялата си история човешкият род е задавал подобни важни въпроси за природата на живота и съществуването. На всички тях не може да се отговори еднозначно, но философите никога не са спирали да опитват.

Още Сократ отбелязва, че:

"Неизследваният живот не си струва да се живее."

И философите най-щателно изследват живота от всички възможни страни. Така се раждат множество философски клонове и школи. В един момент става изключително трудно за обикновения човек да се ориентира в океана от мъдрост, оставен в наследство от стотици философи.

Егото на хората стана по-голямо от човещината в тях

интервю на Борислав Борисов

специалност на фокус

Хората
дори да срещат
любовта
я подминават,
защото вече са
толкова отчаяни,
че няма да
я срещнат, че не
я разпознават

Пламена Великова – Пам е XXL модел и блогър.

По етикет името ми е Пламена, но ме наричат Пам. По образование философ и социолог, а по призвание естет във всяка сфера на живота. Плаша се от застой на тялото и мислите. Човек съществува, за да се усъвършенства като моделира своя разум. В това начинание книгите са възможност за най-добри постижения. Това е причината да харесвам три неща – хубави книги, хубави хора и хубаво вино. Думата „хубави“ може да се замени с „качествени“, а единицата за качество в моя свят е съдържанието на вдъхновение, вкус и смисъл.

Ти си философ, как виждат философите света? Как го виждаш ти? Тъжен ли е?

Първо искам да ти благодаря, че ме покани на интервю в тази светлина, защото аз не съм често спрягана като философ в публични изяви, въпреки че съм такъв дори по образование. Философите виждат света различно и точно разширяват хоризонта и въпросите за размисъл, които са поставени прег всяко едно ново поколение. Моят свят е цветен и шеметен, но понякога е изпълнен с тъмнина и тишина. Светът е тъжен смях. Тъгата в него си струва заради щастието, което може да ти предложи.

Говорихме си, че хората се разминават. Как се разминават? Кое ги разминава?

Разминават се, защото егото на хората стана по-голямо от човещината в тях, защото връзките са прекалено крехки, краткотрайни, интензивни, но без продължителна стойност. Затова, когато срещаме нов човек, смятаме, че той няма да се задържи за дълго и не влагаме особена енергия в отношенията си, което ни разминава. Много по-зае-

ти са всички с грижата за своя бляскав вид и реноме. Не сгръжим на обещания, не спазваме уговорки и това е обликът на едно цяло общество извън моя розов балон на обкръжението ми, където хората са точно противоположни на това, което описвам, защото остават, както и аз оставам при тези, които заслужават.

Понякога имам чувството, че хората се страхуват. Живеят в една огромна илюзия. Не искат да пуснат сигурното. Толкова ли е страшен света навън?

В живота няма нищо сигурно и докато всеки не го осъзнае, ще живее в илюзия, изпълнен със страхове. Светът не е страшен... Само ти си го правиш такъв.

Знаем ли да общуваме? Говорим ли на първобитно ниво?

Ако трябва да съм откровен, хората нямат представа как да общуват, какво да споделят и какво да премълчат. Рядко срещам интересни събеседници с обща култура и разнообразни интереси. Те са истинско богатство днес. Разговорите са плоски и кратки, а истината е точно в тях,

ХОЛАНДИЯ:

Учене чрез решаване на казуси

PROBLEM BASED LEARNING

с подкрепата на

32

обучение в Холандия

През последните години Холандия е една от най-предпочитаните образователни дестинации сред международните студенти, в това число и българите. Наред с висококачествените програми на английски език, достъпните такси и динамичния студентски живот, има още една причина да изберете холандско образование. Това е т.нар. система за учене чрез решаване на казуси или Problem Based Learning (PBL). Този метод се ражда през 60-те години на миналия век в медицински университет в САЩ, но оттогава досега се развива в множество вузове по цял свят и днес се прилага в програми от всякакви области. Холандия е една от страните, получила международно признание за употребата на иновативната система за обучение, ориентирано към решаване на проблеми. Тази система стимулира студентите да анализират и разрешават практически казуси независимо чрез наблягане на самодисциплина и самоподготовка.

Научих, че най-важна е практиката

интервю на Любина Панайотова

Анжела Мелконян

е на 19 години от София и е завършила НПМГ – паралелка Математика, информатика и немски. В момента следва във Fontys (campus Eindhoven). Специалността ѝ е Information Communication & Technology (ICT) – Software Engineering.

Как избра специалността и университета, в който учиш в момента? Защо предпочете Холандия?

Избрах тази специалност, защото света около нас е предимно технология и е страшно интересно да учиш как всичко всъщност работи. Програмирането далеч не е само математика и код. Аз го виждам като различно поле на изява, в което да приложа креативност и изкуство. Холандия избрах, защото се говори предимно английски език, обучението е на изключително добро ниво, а е на достъпни цени. Бих казала, че този избор на сържава и университет е най-доброто решение, което съм взимала.

Как протече кандидатстването? Има ли нещо, за което би обърнала специално внимание на бъдещите кандидати?

Самото кандидатстване беше доста лесно и бързо. Тази задача оставих на Интеграл, затова не мога да кажа нещо специално. Нужно е да предоставиш диплома и сертификат за английски език (най-често IELTS, аз имах TOEFL), поне за университетите, в които аз кандидатствах.

Бих обърнала специално внимание на следното: ако смятате да инвестирате в образованието си, помислете си добре защо отивате. Много хора правят грешката да хвърлят страшно много пари, за да отидат да учат в Холандия, но там нещата не падат от неба. Бъдете сигурни, че ще трябва да вложите много труд и системно учене, за да не отпаднете.

Друго много важно нещо, което бих посъветвала бъдещите кандидати – ако университетът ви предлага общежитие или квартира, не отказвайте. Да отидете 2-3 седмици по-рано и да си намерите квартира точно преди да започне университетата е трудно. Желанието за тази дестинация нараства, а търсенето на жилища се увеличава също всяка година.

Как протича обучението и как е структурирана учебната програма?

Повечето лекции са по желание. Учителите отделят страшно много време на учениците и са винаги там, когато някой има нужда от помощ, каквато и да е. Имаме изпити 4 пъти в годината, а крайни срокове за части от проектите ни – почти всяка седмица.

Кое е най-важното нещо, което научи от обучението си дотук?

Научих, че най-важна е практиката. Колкото и да учиш, да си минаваш изпитите, без проблем от

реалния свят, който да решиш, няма как да се научиш. Затова съм благодарна, че избрах подобен университет, който е съсредоточен точно в това – да ни дава реални проекти, от които да се учим.

Какви са ти плановите след завършване? Търсиш ли реализация в Холандия или планираш да продължиш образованието си другаде?

Твърде неясно все още за мен, но ако трябва да дам най-доброто си предположение – ако съм доволна от работата си, ще остана в Холандия, животът е повече от щастлив там. Също така, ако работата ми го позволи, бих искала да запиша втори бакалавър Когнитивни науки или магистър за по-специализирано поле от компютърните науки.

35

обучение в Холандия

**Бъдете сигурни,
че ще трябва
да вложите
много труд и
системно учене,
за да не отпаднете**

ФИНЛАНДИЯ:

Безплатно образование и висок стандарт

36

обучение във Финландия

Финландия не е сред най-популярните опции за висше образование в чужбина, но

като разгледаме възможностите в северната държава по-подробно, разбираме защо дестинацията е всъщност атрактивна за кандидат-студентите. Започваме от там, че страната е сред най-спокойните и устойчиви в света, с високо качество на живот, чист въздух и здраво население. Образованието е основен приоритет във Финландия. Финландските специалисти се стремят да внедрят международни практики в системата и да привлекат повече чуждестранни студенти в програмите на своите университети. В резултат на това университетите във Финландия предлагат 100% безплатно висше образование и са подходяща алтернатива на скъпото европейско образование във Великобритания. Месечната издръжка във Финландия е средно 2 пъти по-ниска в сравнение с потенциално следване във Великобритания, САЩ или Канада.

Университетите във Финландия имат отлична техническа база и отглеждат огромни средства за поддържане на стандарта. Не на последно място, финландските висши училища предлагат над 400 бакалавърски, магистърски и докторски програми на английски език. Английският език е и третият, неофициален език в страната, затова и масово хората извън университета обхващат на него.

Университети

Висшите училища във Финландия са държавни и частни, разделени в два основни сектора: университети и политехнически институти, познати още като Universities of applied sciences. Университетите специализират в научни изследвания и висшето образование, свързано с тях. Те предлагат по-ниската (бакалавър) и по-високата (магистър) академични степени, както и следдипломни специализации и докторски степени. Политехниките осигуряват обучение по предмети от няколко професионални сектора. Те дават висши образователни степени с практическа ориентация. В момента в страната има 21 университета и 30 политехнически института,

ГЕРМАНИЯ

Инженерните науки са бъдещето

40

обучение в Германия

В Германия има 409 акредитирани от сържавата образователни институции, разпръснати в 165 града в страната и предлагащи над 14 500 специалности. Освен всичко друго, важно е да се знае, че образованието в Германия не се регулира централизирано. Всяка от 16-те административни области на страната има право на свои законови изисквания и порядки, а на учебните заведения допълнително е предоставена свободата да се управляват самостоятелно като независими институции...И така, тогава кой е правилният университет за теб и как да кандидатстваш в него?

Учебните заведения се делят най-общо на 3 вида като институции:

- Университети, които по-скоро навлизат в специалността от научна гледна точка и изграждат стабилна теоретична компетентност в определена област.
- Висшите училища като цяло навлизат по-конкретно в професионалния живот, дават възможности за проверка и утвърждаване на придобитите знания и умения.
- Училища за изкуство, филми и музика – тези учебни заведения са строго профилирани, тъй като изискват определени заложи от кандидатите, които се доизграждат и развиват в образователния процес, но не могат да се научат.

ИРЛАНДИЯ

Безплатно образование и много приятели!

44

обучение в Ирландия

писателят Джеймс Джойс някога е казал, че в Ирландия няма непознати, а само приятели,

които все още не си срещнал.

С цели 36% от населението на възраст по 25 години, почти няма съмнения, че лесно ще намерите приятели щом кацнете, за да започнете образованието си там. Държавата може и да е малка, но ще ви предостави възможности както за академично и професионално развитие, така и за пътувания и развлечения.

Висшето си образование в Ирландия може да получите от няколко различни типа институции: университети, технически институти и частни независими колежи

Психично здраве и университетите във **ВЕЛИКО-** **БРИТАНИЯ**

46

обучение във Великобритания

През последните няколко години университетите във Великобритания обръщат все по-голямо внимание на психичното здраве на студентите си. От групови занятия по mindfulness или йога, организирани от университета, до нарастващи инвестиции в отделите, които осигуряват психологическа помощ на студентите и работещите в университета, висшите учебни заведения все по-често осъзнават, че тяхната роля не е само да преподават академични уроци.

Според проучване на Института по политики на висшето образование, сред причините за тези статистики са все по-високите нива на стрес сред студентите. Преди години самото постъпване във висше учебно заведение е било голям успех. Сега очакванията към студентите са за отлични академични резултати, няколко стажа по време на следването им, а много от учещите трябва и да работят.

Проблемът е още по-силно изявен в Red brick университетите, където фокусът върху академичния успех е особено голям. Често студентите, които постъпват там, са били най-добрите в техните гимназии и преходът към университетска среда, където постиженията на колегите им са поне толкова големи, колкото и техните, е труден и те сами се поставят под допълнително напрежение отново да бъдат най-добри.

За да помогнат на студентите си да се справят с всички тези напрежения, университетите инвестират в различни програми, които да бъдат от помощ за студентите, които изпитват носталгия, не могат да се приспособят или се притесняват за количеството работа, което им предстои. Повечето университети предлагат безплатна психологическа помощ от специалисти психолози, които често специализират именно в проблемите на студентите. Тези услуги са безплатни и достъпни до всички студенти, независимо дали имат диагностицирано заболяване, преминават през труден период или просто искат да поговорят с някого.

Ако имате хранително разстройство, самонараняване се или страгате от продължително безпокойство, често университетите организират така наречените **DROP-IN CLINICS**, в които може да отидете без предварително записан час и да получите помощ.

Много университети имат и телефонни линии, където може да се обадите за помощ. Често от другата страна на телефона ще намерите студенти, които доброволно вземат участие в инициативата, и са готови да ви изслушат. Те няма да ви дадат съвет или мнение, а просто ще ви изслушат. Тези линии са много популярни, защото може да се свържете с тях, независимо къде се намирате, ако в момента не се чувствате добре.

ГЕНЕТИКА

материал на Милена Узунова

48

Технологиите обхващат всеки един аспект от съвременния живот и променят начина, по който хората се забавляват, общуват и дори лекуват. Сама по себе си науката генетика не е нова. Основите ѝ се полагат в началото на XX век и тя бързо се обособява като поле на биологията, което изследва гените, наследствеността и изменчивостта на организмите. Днес обаче, благодарение на развитието на технологиите, приложенията на генетиката са с все по-голяма важност за развитието на човечеството.

специалност на бъдещето

Какво е генетика?

Генетиката се занимава с изучаването на човешките гени. Преди да продължим, е важно да дадем отговор на въпроса какво е ген. Гените носят информацията, която определя чертите на човек, предадени или наследени от неговите родители. Всяка клетка в човешкото тяло съдържа около 25 000 до 35 000 гени. В класическия си вид науката генетика се занимава с изследване на организмите, тяхното развитие и възможни промени в бъдещето. Генетиката има потенциал да се превърне в основен подход в медицината благодарение на последните открития в областта, които с помощта на технологиите предлагат алтернативни методи на тестове, лечение и превенция на редица болести.

Специалност Генетика

Генетиката като отделно обособена специалност е рядкост, но възникват все повече такива програми. По-често ще я срещнете като модул в програми като Биология, Биохимия, Медицина. Може би най-важната причина за изучаване на генетика е възмож-

ността да се изследват основите на болестите сред хората. Общоприета представа е, че генетичните болести са неизлечими, но ранната диагноза може да подобри качеството на живот и дори да увеличи шансовете за излекуване. През последните години все по-популярни стават генетичните изследвания. Те дават значителен обем информация, която няма как да бъде получена чрез който и да е друг тип тест. Генетичните изследвания позволяват да бъде разбрана по-добре индивидуалната генетична реакция на всеки човек към определен начин на живот, който включва режим на хранене, двигателна активност и начин на живот. На база на получените резултати обучени специалисти могат да разработят високоефективни, персонализирани програми за превенция, хранене и тренировки.

Специалистите по Генетика имат сигурна професия, а което е и по-важно – смислено призвание

ДОБРОВОЛЧЕСКА РАБОТА

по време на следването: възможност, която не е за пропускане

материал на Юлия Кошаревска

52

Едно от най-добрите неща, които може да направите със свободното си време по време а следването си е да станете доброволци. Изберете кауза, в която истински вярвате, и това ще се превърне в едно много приятно и полезно хоби, което ще ви помогне да срещнете нови хора, докато вие правите света малко по-добър.

Може да работите доброволно и по специалността си

Университетите в чужбина, и по-специално тези във Великобритания, предлагат много възможности за доброволческа работа в най-различни сфери. Това е чудесна възможност както да развиете нови умения или да отделите време на някое свое хоби (например ако обичате животни, може да изберете да помагате в приют за кучета), така и да придобиете директен опит в специалността, която учите. Ако следвате журналистика например, можете да работите доброволно в някое обществено радио или да пишете статии за сайта на благотворителна организация. Ако учите право, може да намерите организация, която има нужда от правна помощ и т.н.

Завързвайте ценни контакти

По време на доброволния труд ще се запознаете както с други доброволци, които вероятно също ще са студенти, така и с хора, които работят в организацията, която подкрепяте. Използвайте тази възможност да завържете нови, дълготрайни приятелства, както и контакти, които да използвате по-късно, когато си търсите платена работа. Тези хора ще са имали възможност да ви наблюдават в работна среда и няма да се поколебават да ви препоръчат за следваща позиция.

Трупане на опит

Доброволният труд е идеалният начин да се сдобие с ценен опит преди първата си работа. Често за да кандидатствате дори и за позиции, с които се предполага, че ще започнете кариерата си, работодатели вече искат да видят, че имате опит и сте доказали, че можете да работите с хора. Участие то в доброволческа инициатива може да ви помогне да впечатлите компанията, за която искате да работите и често може да е достатъчно, за да ви отличи от останалите кандидати.

ПРОФЕСИЯТА на сценографа

интервю на Милена Стратиева

професия

● ● ●
**Сценографът
е художник,
който обаче е
и архитект,
малко инженер
и обича много
театъра**

Мира Каланова

е завършила Националната художествена академия, специалност Сценография в класа на проф. Красимир Вълканов. Списъкът с нейните реализирани проекти е безкрайно дълъг. Работила е в почти всички столични театри, сред които и Народен театър „Иван Вазов“, Театър „София“ и Младежки театър „Николай Бинев“. Творила е и на театралните сцени в градовете Варна, Пловдив, Стара Загора, Сливен, Враца и др. Освен в театъра, има опит и в работата по официални церемонии за връчване на награди, филмови продукции, музикални клипове и телевизионни реклами. Двукратен носител на наградата АСКЕЕР за Сценография. Работата ѝ е представяна по време на редица изложби в България и по света. Преподавател в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“.

Как бихте обяснили какво работите на човек, който за първи път чува за професията „сценограф“?

Сценографът е художник, който обаче е и архитект, малко инженер и обича много театъра. Той създава на сцената. Оформя пространството, както го оформят архитектите, декорира го, както правят дизайнерите, но в същото време този свят, който се изразжда на сцената, в него има много образи и смисли, които са свързани с историята и персонажите и хората, които населяват това място. Всичко материално, което публиката вижда на сцената, е проектирано, измислено от сценографа, заедно с режисьора. Сценографът работи в екип с режисьора.

Вие как избрахте сценографията за своя професия?

Да, това не е често срещана професия. Аз съм художник, завършила съм Национална художествена гимназия „Илия Петров“. Струваше ми се

обаче, че да съм художник само живописец или график не е достатъчно вълнуващо за мен. Тъй като много обичах театъра – открих, че в него мога да бъда и дизайнер, и архитект, и наистина художник, защото ние работим много с цветове, форми, светлина. Това е една професия, в която всеки път започваш наново. Всяка една пиеса ти дава старт от абсолютна нула, от нищото.

Каква е ролята на сценографа в творческия екип на една театрална постановка? Как си взаимодейства с останалите участници в процеса?

Това е едно от трудните неща в професията на сценографа, защото освен че работи с режисьора, което е творческата страна, след това много близко се общува с актьорите, защото те трябва да бъдат облечени по възможно най-добрия начин и за тях, и за персонажите им. След това общува с всички хора, които изра-

Даяна Ханджиева: Нищо не се случва само. Ти случваш нещата!

интервю на Борислав Борисов

Здравей! Ти си една от главните актриси в „Скъпи наследници“. Как попадна там?

Както се попада в повечето продукции – с кастинг. Нищо извънредно не съм предприемала, все пак това си е едно състезание, в което само един печели ролята.

Говори се, че целият декор на „Скъпи наследници“ е направен специално за сериал – всички къщи и места. Така ли е?

Предвид, че често се снима и в София, не мога да кажа, че са строили моловете например, специално за сериала, но селото – да. Къщата на Дочевци, кръчмата, хотела, къщата на Борис, параклиса, който гори и осветен. Всички постройките в селото си бяха годни за живеене. А къщата на Иван и руската баня ги построиха по време на снимки, така че хората можеха да видят процеса.

Понякога изглежда, че е било много студено на снимките, каква е истината?

Че си е точно така, както изглежда. Зимата беше ужасен студ, а селото се намира в подножието на планина, следователно температурите там падат още повече в сравнение с града и сме стигали дотам да

снимаме на -20 градуса. Излиза ти пара от устата, сковава ти се челюстта, съзят ти очите, забравяш си текста, защото можеш да мислиш само за това колко ти е студено...

Неприятно изживяване, но пък всички се калихме. Сега от студ не ме е страх.

Основно мечтая да продължа да се занимавам с кино

КИНОМАНИЯ

ГОЛЕМИТЕ филми преди ГОЛЕМИТЕ награди

2018

материал на Любина Панайотова

58

Ежегодният филмов фестивал **КИНОМАНИЯ**, организиран от Националният дворец на културата, ще се състои **от 15-ти до 29-ти ноември**. Предстоят две седмици, през които любителите на седмото изкуство могат да се насладят на кино на световно ниво.

За 32 години от съществуването си фестивалът се наложи като чакано събитие, което има своята вярна публика. В програмата тази година са включени близо 50 заглавия, обединяващи едни от най-силните и стойностни филми от световното кино, излезли през последните две години, които не са показвани в България.

Времето е наше

Рудолф Нуреев: Бялата врана

Да не говорим за всички тези жени

Тази година кино марафонът ще премине под мотото „Големите филми преди големите награди“, с което организаторите искат да подчертаят добрата селекция от заглавия, които зрителите на **КИНОМАНИЯ** виждат още преди световното им признание на най-престижните филмови награди. Селекцията е изключително прецизна, като всяка година форматът се надгражда, за да остане атрактивен за зрителите.

Официалното откриване ще бъде на **15-ти ноември** от 19:00 часа в **Зала 1 на НДК** с българската премиера на „**Времето е наше**“ на режисьора Петър Попзлатев. **КИНОМАНИЯ** приема за своя мисия развитието на българската култура във всички направления на изкуството. Затова продължава традицията да избира български заглавия за откриването. „Това да бъдеш автор на откриващ български филм на Киномания, надявам се, е престиж и за всички, които създават българско кино.“, споделя Владимир Трифонов, програматор и директор на фестивала.

ТАЙНИТЕ НА СЛЪНЦЕТО

материал на Борислав Борисов

62

ЛЮБОПИТНО

Във вселената има милиарди звезди, но само една доминира в Слънчевата система – Слънцето. То е сфера, съставена основно от водород и хелий, и нагорещена до състояние на плазма, достигаща температура от милиони градуси. Повърхността му е разкъсвана от мощни експлозии, които пораждат радиационни бури, вилнеещи из космоса.

Нашето Слънце е звезда тип „жълто джудже“. Жълто, заради цвета на повърхността му, и джудже, защото е сравнително малка звезда. Но определението „малка“ е относително. Обемът му е достатъчен да събере милион планети като Земята. То е широко 1,6 млн км. Температурата на повърхността му е 5 500 градуса по Целзий. Мощността му се равнява на 380 млрд. млрд. мегавата. За една секунда Слънцето произвежда повече енергия, отколкото е изразходила човешката цивилизация до сега. Това е изключителна мощност. Невероятно е, че то прави това от милиарди години.

Първите астрономи не са успявали да разберат как Слънцето произвежда толкова много енергия от толкова дълго време. Това е била първата загадка. В началото на XIX век учените предполагали, че на Слънцето гори подобен огън, като нашия на Земята и че имало някакво гориво, вероятно въглища. Но тази идея срещнала сериозен проблем. Ако искаме един огън да продължава да гори, трябва да слагаме дърва. Той ще гори може би един час и след това пак ще трябва да сложим дърва. Ако имахме парче дърво голямо колкото Слънцето и достатъчно кислород, то ще изгори за 5 или 6 хиляди години. Това е доста време, но не е достатъчно да поддържа живота на Земята.

В началото на XX век, въглеродното датироване на скалите и вкаменелостите доказва, че Слънцето е съществувало и е поддържало планетата топла не от хиляди, а от три милиарда години. През 20-те години на XX век, учените намират отговора на загадката – ядрената реакция – процесът, който е отговорен за водородната бомба. Реакцията възниква, когато атомите се удрят един в друг с голяма скорост и буквално се сливат. За да се осъществи това, условията трябва да са перфектни.

Първите астрономи не са успявали да разберат как Слънцето произвежда толкова много енергия от толкова дълго време. Това е била първата загадка

Ядрото на Слънцето е идеално място за ядрени реакции. То е най-горещото място в слънчевата система с температура от 15 000 000 по Целзий. Освен това е и изключително плътно. Плътноста му е 10 пъти по-голяма от тази на оловото. Дори и при тази плътност, то не е твърдо, защото високата му температура го поддържа в състояние на плазма.

В Слънцето има милиарди частици, блъскащи се една в друга. Прилича на огромна космическа маса за бiliarд. Няма значение колко силно ще ударите топката. Тя никога няма да се слее с другата топка. Но плътността в ядрото на Слънцето е толкова голяма, че ако два предмета се сблъскат, те ще се слепят. Тези предмети са водородни атоми, сливащи се заради огромното налягане и образуващи хелиеви атоми. Полученият се след този процес на сливане атом, е малко по-лек от общото тегло на двата, които са се слели. Липсващата маса се отделя под формата на енергия. Всяка секунда 600 млн. тона водород се преобразуват в 595 млн. тона хелий. Тези 5 млн. тона изгубена маса се превръщат в енергия, еквивалентна на един милиард водородни бомби с мощност от по един мегатон. Това се случва всяка секунда.

От космическа гледна точка, в центровете на звездите се произвежда безплатна енергия.

Слънчевата светлина е един от най-важните фактори за живота. Но начинът, по който светлината достига до нас, се оказва доста интересен. Създадената при процеса на сливане енергия бива изнасяна от ядрото посредством светлинни и топлинни частици, наречени фотони. Те пренасят слънчевата топлина на Земята. За да стигнат до Земята, тези светещи пътешественици трябва първо да преми-

списание образование

& СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ В ЧУЖБИНА

АБОНАМЕНТ

7 броя

ПЕЧАТНО ИЗДАНИЕ - 28 ЛВ.

ЕЛЕКТРОННО ИЗДАНИЕ - 20 ЛВ.

ВСИЧКО ЗА
ОБРАЗОВАНИЕТО ОНЛАЙН

studyabroad.bg

The
University
Of
Sheffield.

International Faculty
CITY College.

НОВ
БЪЛГАРСКИ
УНИВЕРСИТЕТ

Учи в
ТОП БРИТАНСКИ
УНИВЕРСИТЕТ
В СОФИЯ

МЕНИДЖМЪНТ

МАРКЕТИНГ

ФИНАНСИ

ТУРИЗЪМ

СТИПЕНДИИ

**БАКАЛАВРИ
И МАГИСТРИ**

За контакти: 02/ 961 62 63